

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

18 augustus 2006

VERSLAG

– van het Rekenhof –

over de subsidiëring van muziekverenigingen

VERSLAG

**namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door de heer Bart Caron**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Dany Vandenbossche.

Vaste leden:

de heren Erik Arckens, Johan Deckmyn, Werner Marginet,
mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Jurgen Verstrepen;
de heren Carl Decaluwe, Stefaan De Clerck, Steven Vanackere,
Johan Verstreken;
de heer Jean-Marie Dedecker, mevrouw Margriet Hermans,
de heer Herman Schueremans;
de heer Bart Caron, mevrouw Els Robeyns, de heer Dany
Vandenbossche.

Plaatsvervangers:

de dames Hilde De Lobel, Marijke Dillen, de heren Pieter
Huybrechts, Freddy Van Gaever, Frans Wymeersch;
de dames Vera Jans, Sabine Poleyn, Tinne Rombouts, de heer
Johan Sauwens;
mevrouw Patricia Ceysens, de heren Marnic De Meulemeester,
Sven Gatz;
mevrouw Michèle Hostekint, de heren Jan Roegiers, André
Van Nieuwkerke.

Toegevoegde leden:

de heer Jos Stassen;
de heer Kris Van Dijck.

Zie:

37-B (2005-2006)

– Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media besprak op 29 juni 2006 het verslag van het Rekenhof over de subsidiëring van muziekverenigingen.

I. UITEENZETTING DOOR DE VERTEGENWOORDIGERS VAN HET REKENHOF, MEVROUW MARIANNE RINGOIR, MEVROUW KATRIEN CANDAELE EN DE HEER LUC JORISSEN

Mevrouw *Marianne Ringoir*, eerste-auditeur-revisor, deelt mee dat het Rekenhof in 2004 en 2005 de structurele subsidiëring van muziekverenigingen in het kader van het Muziekdecreet heeft onderzocht. Het onderzoek was toegespitst op de rechtmatigheid van de erkenningen, subsidietoekenningen en het toezicht erop. Omdat de subsidiëring vanaf 2007 zal gebeuren op basis van het Kunstendecreet, werd ook nagegaan of dit nieuwe decreet oplossingen biedt voor de tekortkomingen. Het onderzoek had alleen betrekking op de muziekverenigingen. De overige subsidies werden niet betrokken bij het onderzoek omdat het aandeel in het budget gering is en omdat hun erkennings- en subsidieregeling vrij gevarieerd is. Voor alle muziekverenigingen is het gelijk, namelijk erkenning en subsidiëring op basis van enveloppen van vier jaar.

Nadat de administratie commentaar gegeven had op het ontwerpverslag, werd het verslag met de eindconclusies en aanbevelingen in oktober 2005 aan de bevoegde minister voor repliek voorgelegd. De minister heeft eind november 2005 geantwoord. Zijn reactie is verwerkt in het verslag en werd integraal opgenomen als bijlage bij het rapport.

De doelstelling van het rechtmatigheidsonderzoek was de rechtmatigheid van de erkenning en subsidiëring van de muziekverenigingen en van het toezicht na te gaan.

Mevrouw *Katrien Candaele*, auditeur, zegt dat het Muziekdecreet een decretale regeling introduceerde voor de structurele, meerjarige erkenning en subsidiëring van muziekverenigingen. Door enkele leemtes en onvolkomenheden bood deze regelgeving geen volledig sluitend juridisch kader. Zo was het bijvoorbeeld onduidelijk welke financiële informatie verschaft moest worden bij de subsidieaanvraag om de financiële situatie aan te tonen. De berekeningswijze

van de eigen inkomsten was onduidelijk. Er waren niet altijd sancties of maatregelen voor het niet-tijdig indienen van documenten. Vooral de toepassing van de regelgeving vertoonde verschillende tekortkomingen.

In eerste instantie werd de motiveringsplicht bij de erkenning en subsidiebepaling niet nageleefd en ontbrak een objectieve bepaling van het subsidiebedrag, zodat de rechtsgelijkheid niet kon worden gegarandeerd.

Wat de motiveringsplicht betreft, waren de adviezen van administratie en beoordelingscommissie onvoldoende gemotiveerd. Verschillende adviezen van de administratie waren beschrijvend, zonder appreciatie van de gegevens. Vooral bij de replieken werd weinig ingegaan op de argumenten van de verenigingen.

De adviezen van de beoordelingscommissie waren beter gemotiveerd, maar schoten ook tekort bij de behandeling van de replieken. De administratie en de beoordelingscommissie adviseerden de minister subsidiebedragen, die niet vooraf aan de verenigingen werden meegedeeld. Nochtans voorzag het Muziekdecreet in een repliekrecht voor de verenigingen op alle adviezen over erkennings- en subsidievoorwaarden en de toetsing van beoordelingscriteria. Vermits het subsidiebedrag moest worden bepaald aan de hand van relevante beoordelingscriteria uit het decreet, moest dit bedrag en de motivatie ervan, worden meegedeeld.

Mevrouw Candaele stelt dat ook de minister zijn beslissingen onvoldoende motiveerde, zodat de Vlaamse Regering niet over de nodige elementen beschikte om gemotiveerde besluiten te treffen. Alleen als hij afweek van adviezen van commissie of administratie, heeft hij beperkt gemotiveerd.

Het Rekenhof kon overigens geen relatie leggen tussen de zakelijke en artistieke adviesbepalingen en het geadviseerde en uiteindelijk toegekende subsidiebedrag. Er was geen systeem om het bedrag op objectieve wijze vast te stellen.

In voorafgaande richtlijnen bepaalde de minister inhoudelijke accenten waarmee de administratie en de beoordelingscommissie rekening moesten houden. Daarmee overschreed de minister zijn bevoegdheid omdat hij de facto bijkomende, decretaal niet voorziene erkennings- en subsidiëeringsvoorwaarden toevoegde. Deze accenten waren immers geen loutere

uitwerking van criteria of voorwaarden uit de regelgeving.

Ook de Vlaamse Regering overschreed haar bevoegdheden door in het subsidiebesluit de jaarlijkse reserve-aangroei van de muziekverenigingen te beperken. Dat staat niet in de regelgeving. De decreetgever bepaalt de subsidievoorwaarden, dus was het aan hem om dergelijke beperking op te leggen of die bevoegdheid te delegeren aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering heeft trouwens ook het financieringsbudget van de meeste muziekverenigingen tussentijds verhoogd zonder de vereiste decretale basis. Het decreet liet enkel een verhoging van het financieringsbudget door indexering toe, maar niet ter compensatie van andere subsidies of om beleidsprioriteiten te bepalen.

Het toezicht op de naleving van de erkennings- en subsidiëeringsvoorwaarden vertoonde eveneens gebreken. De beoordelingscommissie gaf nooit een evaluatie van de artistieke en kwalitatieve werking van de verenigingen, hoewel dat decretaal bepaald was. De administratie controleerde een aantal erkennings- en subsidievoorwaarden niet of nauwelijks. Het betrof de naleving van de wetgeving inzake arbeidsverhoudingen en sociale zekerheid en de toepassing van de cao. Enerzijds meende de administratie dat het een federale materie is waarvoor zij geen bevoegdheid had, anderzijds beweerde ze toch enige controle uit te oefenen. Ze kon er echter geen stukken van voorleggen of een sluitende uitleg geven over de controlewijze.

Behalve de erkennings- en subsidievoorwaarden moest het toezicht ook de naleving van de beoordelingscriteria voor het beheer en de artistieke kwaliteit evalueren. Aan de hand van de beoordelingscriteria moest eigenlijk het subsidiebedrag vastgelegd worden. Door de gebrekkige motivering van de adviezen van de administratie en beoordelingscommissie en het ontbreken van een motivering in de subsidiebesluiten, was het echter onduidelijk welke rol die criteria speelden bij de subsidiebepaling. Het was dan ook moeilijk voor administratie en commissie om de naleving ervan te beoordelen.

De administratie legde de verenigingen soms maatregelen op die tot de bevoegdheid van de Vlaamse Regering of de minister behoorden, zoals het inhouden van een gedeelte van de subsidie, het opleggen van een besparingsplan of het toestaan van afwijkingen op de reservenormen. Het opleggen van een

besparingsplan komt neer op het vragen van een wijziging van een financieel en artistiek beleidsplan; een bevoegdheid van de regering.

Het Kunstendecreet lost een aantal problemen op. De reservenormen zijn nu decretaal bepaald en worden pas getoetst op het einde van de subsidieperiode. Dat stemt beter overeen met het principe van een meerjarige subsidiëring en maakt een langetermijnplanning mogelijk. De subsidievoorwaarde met betrekking tot de sociale zekerheid en arbeidsverhoudingen is aangepast, waardoor de controle erop eenvoudiger wordt en binnen de bevoegdheid van de inspectie en de administratie valt.

Het Kunstendecreet laat echter verschillende problemen ongemoeid en creëert ook nieuwe problemen, vooral wegens onduidelijkheden. Zo is de regelgeving onduidelijk over de in te dienen stavingstukken bij de subsidieaanvraag, terwijl er geen mogelijkheid tot aanvulling van de aanvraag is, wat kan leiden tot heel wat onontvankelijke aanvragen.

Het is niet duidelijk wanneer en hoe de administratie haar gemotiveerde adviezen moet verstrekken. Bij de omschrijving van de procedure worden immers telkens verschillende termen en definities gehanteerd. Het is ook onduidelijk wat de 'indicatieve waardering' door de beoordelingscommissie precies inhoudt. Ook is niet duidelijk wanneer het 'geïntegreerde advies' dat de administratie en beoordelingscommissie moeten verschaffen bij een 'grote discrepantie' tussen de adviezen, gegeven wordt en wat het precies omvat.

Het voorontwerp van de beslissing moet aan de verenigingen meegedeeld worden, maar de regelgeving bepaalt niet meer uitdrukkelijk dat het voorontwerp van beslissing moet gemotiveerd zijn. Volgens het Rekenhof is dat wel nodig omdat de verenigingen er gemotiveerd op moeten reageren.

Tenslotte bepaalt het Kunstendecreet niet of de beoordelingscommissie nog jaarlijks advies moet verstrekken over de artistiek-inhoudelijke werking van de verenigingen. Het advies is echter noodzakelijk voor een volledige evaluatie van de naleving van de subsidievoorwaarden.

Aangezien het Kunstendecreet de subsidiëring vanaf 2007 regelt, heeft het Rekenhof zijn aanbevelingen toegespitst op de nieuwe regelgeving en de uitvoering ervan. De regelgeving moet worden bijgesteld om een deugdelijk juridisch kader te bieden voor de subsi-

diëring in de muzieksector. Onduidelijke bepalingen en ongedefinieerde terminologie moeten worden geëxpliciteerd en verder uitgewerkt. De administratie moet een sluitende en doorzichtige controle organiseren op de naleving van alle subsidievoorwaarden. Ze moet daarbij kunnen steunen op een evaluatie van de artistieke elementen door de beoordelingscommissie. Naast de subsidievoorwaarden moeten ook de beoordelingscriteria betrokken worden in het toezicht.

Het is belangrijk dat alle beslissingen doorheen de hele procedure gemotiveerd worden. Het voorontwerp van beslissing zou de gemotiveerde adviezen moeten bevatten van de beoordelingscommissie en de administratie. Dat maakt een gemotiveerde reactie van de verenigingen mogelijk. Aan de motivatie moet er op basis van de vorige subsidieronde wel wat gesleuteld worden.

Ook adviezen over het subsidiebedrag moeten in het voorontwerp staan. Er wordt immers niet alleen over het al dan niet subsidiëren beslist, maar ook over het subsidiebedrag. Zo wordt het repliekrecht van de verenigingen volledig gerespecteerd.

Ook de regering moet haar motiveringsplicht nakomen. De minister moet de nodige elementen daartoe aanreiken.

De motivering is belangrijk om een gelijke behandeling te garanderen en te voldoen aan de motiveringsplicht. Het is echter ook belangrijk voor het toezicht achteraf op de naleving van de voorwaarden en criteria. Daarvoor is het noodzakelijk dat administratie en beoordelingscommissie kennis hebben van de motieven waarop de Vlaamse Regering haar subsidiebeslissing steunt, en van de wijze waarop de beoordelingscriteria het subsidiebedrag hebben bepaald.

Daarnaast moet werk worden gemaakt van een objectieve bepaling van het subsidiebedrag, die een éénduidige en consequente relatie legt met de beoordelingscriteria in het Kunstendecreet, zodat de rechtsgelijkheid van de aanvragers wordt gegarandeerd. Het decreet heeft beoordelingscriteria vastgelegd voor de bepaling van het subsidiebedrag. Er zal een systeem moeten worden ontwikkeld dat parameters bevat waaraan op basis van de resultaten van de beoordeling, vooraf bepaalde cijfermatige gevolgen worden gekoppeld. Zo worden de organisaties gelijk behandeld en kunnen de subsidiebedragen beter gemotiveerd worden.

Het antwoord van de minister bevatte een reactie op verschillende punten in het rapport, die grotendeels overeenstemde met de commentaar die zijn administratie eerder gaf. In het algemeen stelde de minister dat hij de aanbevelingen zal in acht nemen bij het toepassen van de regelgeving, zonder een klantgerichte houding uit het oog te verliezen.

II. VRAGEN VAN DE COMMISSIELEDEN EN ANTWOORD VAN DE SPREKERS

De heer *Steven Vanackere* vraagt of het Rekenhof aanbeveelt dat de minister een meer uitgebreidere motivatie geeft door alle aspecten van de adviezen te herformuleren volgens zijn inzicht? Is het beter dat de minister, zelfs als hij de adviezen nagenoeg volgt, een vormelijk eigen advies uitschrijft? Het valt de spreker ook op dat er in bepaalde documenten, bijvoorbeeld voor de ministerraad, ook verwezen wordt naar het andere document. Als de minister de delen van het advies waar hij het mee eens is, overneemt en zijn veranderingen toevoegt, kan zijn advies op zich staan.

De heer *Bart Caron* stelt dat het Rekenhof terechte problemen aanhaalt. Aan de ene kant wil men een efficiënte en zuinige overheid. Daarom worden zo veel mogelijk criteria en parameters gehanteerd om tot een juiste subsidiëring te komen die de doelstellingen van de Vlaamse overheid dient. Anderzijds moet er ruimte zijn voor artistieke en creatieve ontwikkelingen, met oog voor innovatie. Niets is moeilijker dan een beoordeling van de kunst die vandaag gemaakt wordt. De tijd is de beste beoordelaar waar het om kunsten gaat. Het is dan ook bijzonder moeilijk om een artistieke appreciatie uit te drukken in een bedrag. De spreker dankt het Rekenhof, omdat het daar oog voor heeft.

Er is sprake van een spanning. Ten eerste is er de nood aan de vertaling van een artistieke drijfveer in geld. Ten tweede rijst het probleem wat het precieze bedrag moet zijn van de subsidie. De vraag rijst dan bijvoorbeeld of het ook niet met minder geld kan.

Het is belangrijk om goede parameters te hanteren. Deze zijn verbeterd in het Kunstendecreet in vergelijking met het Muziekdecreet. Er moeten bijkomende inspanningen worden gedaan om deze verder te verbeteren. Bij ensembles, met een bepaalde bezetting en bepaalde concertreeksen, kan een en ander geobjectiveerd worden. Er kunnen meetinstrumenten voor worden gehanteerd, er kan rekening worden gehou-

den met cao's, met overheadkosten enzovoort. Dit moet meer gebeuren dan thans het geval is.

De vraag of een ensemble een nieuw stuk met 6 of 50 muzikanten wil spelen, staat volgens de heer Caron los van de genoemde objectieve elementen. Wanneer aan een componist de opdracht wordt gegeven om tegen het volgende jaar een werk te schrijven, kan de subsidiegever niet weten hoe lang het werk zal duren, met hoeveel muzikanten het moet worden uitgevoerd enzovoort. Alleen de grote lijnen kunnen dan worden bepaald. Er moet dus een zekere openheid bestaan ten aanzien van artistieke wegen. De ensembles, concertorganisatoren enzovoort moeten proberen om een en ander zo goed mogelijk op termijn te projecteren, zodat een en ander zo goed mogelijk kan worden ingeschat. Er zijn echter grenzen. De spreker verzet zich er principieel tegen dat artistieke criteria op een verregaande wijze zouden worden geobjectiveerd. Dat is niet mogelijk. Moeten er verschillende subsidies worden toegekend aan een slecht in vergelijking met een goed theaterstuk, of niet?

Er kan wel een poging gedaan worden om de artistieke criteria zo goed mogelijk te expliciteren in de tekst. Het gaat dan om woorden, en niet om cijfers. Er kan worden geëxpliciteerd waarom iets goed is of niet goed, wat de meerwaarde is, wat de toegevoegde waarde is voor het muzieklandschap, wat het unieke is aan een bepaald ensemble of aan een bepaalde concertzaal.

De heer Caron meent te weten dat een aantal aanbevelingen van het Rekenhof letterlijk zullen worden overgenomen bij de evaluatie van het Kunstendecreet, en tot decretale aanpassingen aanleiding zullen geven. Hij zal dit in elk geval verdedigen. In een eerste aanbeveling wordt gepleit voor een onderscheid tussen ontvankelijkheids- en subsidievereisten bij de subsidieaanvraag. Daar moet zeker bij stilgestaan worden.

De heer Caron stelt zich al jaren de vraag of voorgestelde subsidiebedragen bij de voorrondes, bij het preadvies en definitief advies, moeten worden meegegeven aan de aanvrager. Het Rekenhof pleit hiervoor. De heer Caron heeft hierover twijfels. Het is niet omdat een organisatie een subsidiebedrag vraagt, en dat dit bedrag volgens de parameters juist is, dat het beleid daar ook op moet ingaan. De spreker geeft een voorbeeld. Een ensemble geeft aan dat het met een bepaald aantal mensen tien producties wil maken en vraagt daar 400.000 euro subsidie voor. Het kan best

een goed ensemble zijn, maar de overheid kan dan antwoorden dat er al veel ensembles van hetzelfde genre bestaan. De overheid zou dan kunnen beslissen om slechts subsidies toe te staan voor bijvoorbeeld vijf producties. De vraag is wat juist is. Er zijn verschillende invalshoeken: die van de overheid, die van de kunstenaars, en die van het publiek. Indien vooraf reeds de subsidiebedragen worden megedeeld, is dit soort afwegingen niet mogelijk. Er wordt enkel op dossierniveau een afweging gemaakt en geëvalueerd, los van de context. De aanvrager trekt zich vaak weinig aan van deze context. De heer Caron stelt zich de vraag hoe hiermee moet worden omgesprongen. Er mogen in elk geval geen valse verwachtingen worden gecreëerd.

Spreker wijst bovendien op een mogelijke tegenstelling tussen artistiek en zakelijk advies. Als het zakelijk gezien allemaal klopt, zal de administratie een positief advies geven, ook als het artistiek gezien niet zoveel voorstelt. De spreker vraagt zich af hoe dit zich verhoudt tot de contrainte van het negatieve artistieke advies. En hoe verhoudt dit zich tot het totale budget? Zullen de cijfers bekendgemaakt worden op dossierniveau, los van bestaande budgetten en meerjarenbegrotingen? Dit kan niet eenvoudig opgelost worden. Hierover moet gedebatteerd worden. De insteek van het Rekenhof is waardevol, en de spreker is voorstander van een grote openheid van bestuur, maar hij weet uit ervaring dat deze aangelegenheid allesbehalve eenvoudig is.

Openheid en motivering zijn terechte eisen. Er moeten in dit kader nog verdere stappen worden gezet.

De heer Caron verwijst naar de opmerking van het Rekenhof dat na de vaststelling van de subsidies, het geactualiseerde beleidsplan en de evaluatie van de werking niet meer aan toetsing onderworpen zijn. De heer Caron vindt dit een terechte opmerking, maar vraagt zich af hoe een en ander georganiseerd kan worden zonder het allemaal te complex te maken. Er bestaat in dit verband een tekort in de regelgeving.

De heer *Steven Vanackere* gaat in op het probleem van de voorspelbaarheid. Het Rekenhof vraagt om een systeem uit te werken om de subsidies meer voorspelbaar te maken op basis van de motivering. Een en ander mag niet worden overdreven. Het is niet mogelijk om in de artistieke context een machine te ontwerpen die automatisch een bepaald getal naar voren schuift. Dat is allicht ook niet de bedoeling van de opmerking van het Rekenhof. Het Rekenhof

vraagt wellicht eerder dat er een grotere voorspelbaarheid moet zijn in het lezen van een advies om vervolgens een bedrag te kunnen vaststellen, en dat wijzigingen beter moeten gemotiveerd worden door een advies voor instellingen die subsidies kregen in het verleden.

Er zijn volgens de heer Vanackere twee vormen van voorspelbaarheid mogelijk. Ten eerste: voorspelbaarheid in de zin van ‘gelijke instellingen moeten gelijke bedragen krijgen’. Er bestaan weliswaar geen gelijke instellingen in deze sector, maar het Rekenhof bedoelt wellicht dat er een gelijkwaardige subsidiëring moet worden toegekend aan vergelijkbare instellingen met nagenoeg met elkaar overeenstemmende beoordelingscriteria. Het is haast onmogelijk om dit vast te stellen. Geen enkel advies, geen enkele beschrijving kan de context correct weergeven. Als men zou proberen om zo te werken, zouden er valse verwachtingen worden gecreëerd. Het beslissingsproces zou worden gemechaniseerd op een wijze die de sector niet ten goede komt.

Volgens de heer Vanackere mag de sector wel terecht verwachten dat waar er op lange termijn gestructureerde relaties bestaan tussen de overheid en gesubsidieerden, een drastische wijziging van subsidies op de een of andere manier zou worden geobjectiveerd. Er moet dan gewerkt worden met bepaalde criteria. Zo kan een verhoging van een budget met bijvoorbeeld 40 percent te maken hebben met het feit dat er een nieuwe taak werd gevraagd. Dit moet kunnen worden teruggevonden in het advies. Bepaalde evoluties van subsidiebedragen moeten dus verantwoord worden in de motivering.

De heer *Bart Caron* geeft aan dat het feit dat niet alles cijfermatig kan worden uitgedrukt, niet betekent dat een en ander niet zou hoeven te worden geëxpliciteerd of gemotiveerd. Er dienen wel degelijk bepaalde parameters bewust te worden opgenomen en verantwoord. Soms gebeurt dat nog onvoldoende.

Het blijft echter wel een woordelijke benadering. Twee identieke muziekfestivals op verschillende plaatsen krijgen niet noodzakelijk dezelfde subsidies. De context, de uitstraling enzovoort kunnen mee bepalend zijn. Wat op de ene plek wereldschokkend vernieuwend kan zijn, kan op een andere plaats behoren tot de gewone dingen van elke dag.

Dit betekent echter niet dat er geen nood is aan een expliciete motivering. De heer Caron meent dat er op

dit vlak reeds veel vooruitgang werd geboekt. Het moet echter nog beter. De administratie en de beoordelingscommissie komen nog te veel op elkaars terrein. Er is nood aan een betere afscheiding.

De heer *Dany Vandenbossche* wijst erop dat dit de eerste keer is dat hij in de muzieksector zoveel belangstelling vaststelt voor een document van het Rekenhof. Het betreft een discussie die ook reeds door de voorzitter van dit parlement werd aangehaald: de decreetgever delegeert te veel naar de regering. Daardoor ontstaan er discussies bij de uitvoering van een decreet. Hierover zou een fundamenteel debat moeten worden gevoerd.

In het kader van het Muziekdecreet werden er verschillende procedures bij de Raad van State opgestart. Eén procedure is nog hangende.

De heer Dany Vandenbossche is het ermee eens dat de vaststelling van criteria een moeilijke discussie vergt. Hij neemt zich wel voor om bij de bijsturing van het Kunstendecreet met de aanbevelingen rekening te houden.

Er wordt gevraagd naar objectieve criteria om de subsidiebedragen vast te stellen. De spreker merkt op dat hij een dossier kent waarbij het bedrag van de subsidie reeds veel langer bekend was dan de aanbeveling van de beoordelingscommissie.

s

Mevrouw *Katrien Candaele* gaat eerst in op de vraag naar de wijze waarop de minister een en ander zou moeten herformuleren. Moet de minister alles herformuleren, ook als hij alle adviezen volgt? Dat zou de ideale situatie zijn. Het Rekenhof is daar natuurlijk niet tegen. Als de minister de adviezen integraal volgt, lijkt het echter te volstaan dat de minister daar uitdrukkelijk naar verwijst op voorwaarde dat de adviezen van beoordelingscommissie en administratie gelijklopend zijn en aan de Vlaamse Regering zijn meegedeeld.

Wanneer er geen gelijklopend advies is, of wanneer de minister afwijkt van het advies, moet de minister wel duidelijk de motieven aangeven. Hij moet dan eventueel het advies van de beoordelingscommissie of van de administratie weerleggen of becommentariëren.

De heer *Luc Jorissen*, hoofdcontroleur van het Rekenhof, geeft aan dat de objectivering van de subsidiëring een van de belangrijkste aspecten is van het onderzoek van het Rekenhof. Het Rekenhof zou graag vernemen wat het parlement hiervan vindt.

Het zal immers het werk van het Rekenhof in de culturele sector gedurende de komende jaren bepalen. In het verleden waren er zeer zakelijke decreten. Er werd gesubsidieerd op basis van objectieve criteria zoals personeelskost, aantal zitplaatsen in culturele centra enzovoort. In alle beleidsvelden van cultuur heeft intussen het criterium kwaliteit zijn intrede gedaan. Dat is een politieke keuze waarover het Rekenhof niets te zeggen heeft. Het Rekenhof heeft wel onderzocht hoe de overheid is omgegaan met de kwalitatieve criteria bij de vaststelling van de subsidiebedragen.

Er is volgens de heer Jorissen veel onbegrip geweest over de stelling van het Rekenhof over objectiviteit, ook bij de administratie. Sommige personen hebben blijkbaar gedacht dat het Rekenhof eist dat er voor elke kwalitatieve beoordeling objectieve criteria zouden moeten zijn; dat er normen zouden moeten bestaan die men naast bijvoorbeeld een muziekstuk zou moeten kunnen leggen, waaruit de kwaliteit dan zou moeten blijken. Dit zou weliswaar een ideaal model zijn, maar het Rekenhof heeft dit nooit gevraagd. Voor de begunstigden zou het goed zijn om bepaalde normen op papier te zetten, zodat ze weten wat er van hen verwacht wordt. Dit is echter niet noodzakelijk voor een objectieve subsidiëring, zoals het Rekenhof het voor ogen heeft.

In aanbeveling 10 staat dat er werk moet worden gemaakt van een objectieve bepaling van het subsidiebedrag, die een eenduidige en consequente relatie legt met de beoordelingscriteria in het Kunstendecreet. Het Rekenhof stelt zich geen vragen bij de deskundigheid van de uitgesproken oordelen. Het Rekenhof neemt de beoordeling van de beoordelingscommissie aan als feit. Het Rekenhof is niet bevoegd om daarover te oordelen. Het Rekenhof zou eventueel wel kunnen oordelen over de evaluatie van de zakelijke criteria waarmee de administratie rekening houdt.

Het Rekenhof vraagt wel dat van zodra de beoordeling door de beoordelingscommissie is uitgesproken, een objectieve binding met het subsidiebedrag tot stand komt. Dat is niet zo moeilijk. Het is echter niet aan het Rekenhof om een systeem uit te werken. Het Rekenhof is wel bereid om verbeteringen te toetsen aan inzichten van behoorlijk bestuur en gelijke behandeling.

De heer Jorissen geeft een voorbeeld. Een dossier wordt eerst beoordeeld door de administratie en de beoordelingscommissie. Aangezien kwaliteit zo op de voorgrond staat, is het evident dat een bepaald niveau van kwaliteit, zowel in het zakelijke beheer als

in het artistieke, moet gehaald worden, vooraleer er subsidies kunnen worden toegekend.

Het is volgens de spreker onmogelijk om een subsidiebedrag te bepalen, volledig los van zakelijke componenten. Er moet rekening worden gehouden met factoren als het aantal muzikanten van een orkest, het aantal opvoeringen van dat orkest enzovoort. Bij een receptieve functie bij muziekverenigingen, zullen er geheel andere criteria spelen. Voor wat betreft het kwalitatieve aspect zou er bijvoorbeeld een multiplier kunnen worden toegepast. De subsidie wordt dan vermeerderd of verminderd, of blijft hetzelfde, naargelang de kwaliteit. Zo ontstaat een eenduidige binding tussen de adviezen en het bedrag van de subsidie.

De minister behoudt de volle bevoegdheid om de interpretatie van de commissie en de administratie opnieuw in te schatten. Hij zal echter duidelijk moeten aantonen waarom hij van deze adviezen wenst af te wijken.

De heer Jorissen onderstreept dat het systeem dat hij zonet heeft beschreven geen fictie is. Het parlement heeft dit systeem reeds goedgekeurd in de sector van de volkswontwikkeling. Het is ingeschreven bij decreet. Er wordt uitgegaan van zakelijke parameters. In functie van de kwaliteit worden de subsidies verhoogd of verlaagd. Volgens de eerste analyses van het Rekenhof werkt dit systeem ook effectief. Nochtans gaat het ook hier om de inschatting van artistieke kwaliteiten. De objectiviteit van de beoordelingscommissies wordt gegarandeerd doordat er voldoende leden een dossier onderzoeken en citeren.

De spreker gaat vervolgens in op het probleem van de bekendmaking van de bedragen. In het kader van het Muziekdecreet werd er in het parlement ernstig gediscussieerd over het repliekrecht. Toen werd duidelijk gesteld dat alle adviezen dienden te worden voorgelegd aan de begunstigden. Het zou immers delicaat zijn om bepaalde adviezen wel voor te leggen en andere niet. Om die reden meent het Rekenhof dat het volgens het decreet vereist is dat de bedragen worden voorgelegd. Als het systeem waarnaar zonet werd verwezen zou worden ingevoerd, zouden de bedragen als vanzelfsprekend voortvloeien uit de adviezen van de administratie of de beoordelingscommissie. Het wordt dan bijna overbodig om ze bekend te maken.

De heer *Bart Caron* is het principieel eens met de uitleg van het Rekenhof over het zoeken naar objectivering, naar een artistieke appreciatie en naar para-

meters die de artistieke parameters vertalen naar bedragen. Maar dit is slechts in beperkte mate in de praktijk te brengen. De artistieke wereld is geen ideale wereld. Er wordt geleefd met een tekort. Indien het systeem dat het Rekenhof voorstelt zou worden gevolgd, dan zouden de subsidiebedragen met de helft of meer moeten worden opgetrokken. De overheid doet vaak aan ondersubsidiëring, in de veronderstelling dat er onder meer via sponsors, of via een beperking van de uitgaven, wel methodes gevonden worden om de kosten te beheersen. De spreker wijst in dit kader op het risico van arbeidsrechtelijke bepalingen bij de reglementering van de kunstensector. Op een aantal uitzonderingen na wordt er niemand dik betaald in deze sector.

Volgens de heer Caron werd in het kader van het sociaal-cultureel werk vertrokken van een ander uitgangspunt. Tot in 1995 werd er voor de subsidiëring uitsluitend rekening gehouden met financiële, organisatorische en methodische vereisten, zonder dat de overheid enige uitspraak wenste te doen over de keuzes die werden gemaakt. Sinds kort is er een kwalitatieve benadering bijgekomen, waardoor organisaties meer of minder subsidies kunnen krijgen, met een plafond van 20 percent. De zakelijke componenten worden niet meer vermeld in het decreet. Daar is een reden voor. Het is immers de bedoeling om rekening te kunnen houden met de veranderingen in de samenleving. Het is dus perfect mogelijk dat op lange termijn bepaalde kleine organisaties meer middelen zullen krijgen dan grote, omdat er bepaalde maatschappelijke noden bestaan. De spreker pleit ervoor dat waar een stuk objectiviteit is weggenomen in deze sector, er in de plaats daarvan intersubjectiviteit komt, dankzij de goede inzet van expertise in commissies, administratie en andere adviserende organen.

De spreker pleit voor een dynamische, maatschappelijk georiënteerde benadering. Er zullen nog heel wat inspanningen moeten worden gedaan om de relatie tussen artistieke waardering en de toekenning van middelen te expliciteren.

De heer *Steven Vanackere* wijst erop dat deze sector zeer vaak geconfronteerd wordt met onzekerheid, op alle mogelijke vlakken. De overheid moet voldoende betrouwbaar zijn. De vrijwaring van de dynamiek mag daarbij niet als excuus gebruikt worden. Betrouwbaarheid heeft te maken met voorspelbaarheid, rechtszekerheid en met het feit dat wie vandaag bezig is in de sector, het verdient om in de toekomst eenzelfde mate van ondersteuning te ont-

vangen, of op zijn minst een zeer duidelijke uitleg te krijgen waarom dit niet meer het geval is. Deze uitleg mag niet beperkt worden tot de opmerkingen dat het de bedoeling is om nieuwe dynamieken op gang te brengen.

De heer Vanackere dringt aan op een voldoende band tussen de beoordeling en het uiteindelijke bedrag voor wat betreft de evolutie van subsidies. Instellingen die zich objectief in eenzelfde toestand bevinden, met een vergelijkbaar engagement en publiek, moeten een minimum aan rechtszekerheid genieten. Voor hen moet het weer van vandaag een goede voorspeller zijn van het weer van morgen.

De heer *Luc Jorissen* gaat in op de opmerkingen van de heer Caron. De heer Caron vreest dat er veel meer middelen nodig zouden zijn, indien er zou worden uitgegaan van zakelijke criteria. De heer Jorissen zegt dat het Rekenhof nooit heeft voorgehouden dat bijvoorbeeld personeelskosten volledig zouden moeten worden gesubsidieerd. De overheid kan perfect beslissen om deze kosten bijvoorbeeld slechts voor de helft te subsidiëren. Hetzelfde geldt voor andere zakelijke criteria. In dat geval is geen verhoging van de subsidies noodzakelijk.

Voor wat betreft het sociaal-cultureel werk werd er volgens de spreker inderdaad uitgegaan van de situatie van het verleden. Men heeft het aantal afdelingen van de verschillende organisaties in 2001 als uitgangspunt genomen om de basissubsidie te berekenen. In de toekomst laat men dit los en wordt overgegaan tot een kwalitatieve inschatting. Daarmee wordt het objectieve echter niet losgelaten. De kwalitatieve inschatting wordt op dezelfde manier beoordeeld. Als een analoge operatie wordt overwogen in andere sectoren van cultuur, dan kan dat eveneens objectief beoordeeld worden. Kwalitatieve normen kunnen objectief vertaald worden.

De *voorzitter* dankt de vertegenwoordigers van het Rekenhof voor hun toelichtingen bij het verslag over de subsidiëring van muziekverenigingen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Bart CARON

Dany VANDENBOSSCHE